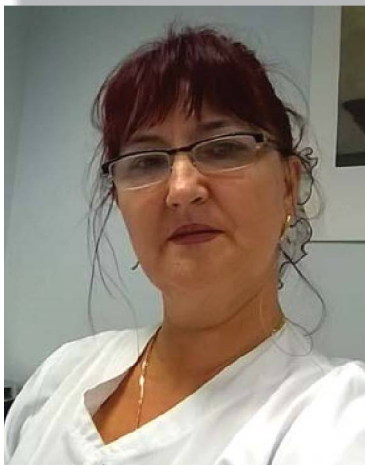

НАГЛАСАТА НА ПЕРСОНАЛА ОТ ВМА, МБАЛ – СОФИЯ ОТНОСНО ПРИПАГАНЕ НА ПРОТИВОГРИПНА ВАКСИНА

Н. Бонинска

Н. Бонинска

Клиника по конвенционална рентгенова диагностика, ВМА, МБАЛ – София

Резюме. Въведение. През последното десетилетие противогрипните ваксини придобиха голяма популярност както у нас, така и в други страни. Всеки есенно-зимен сезон започват т.нар. настинки, грип и данните от медицинската литература сочат по-ниска заболеваемост и болестност сред ваксинираните контингенти. Не всички са убедени, че противогрипната ваксина повишава имунната ни защита срещу грипния вирус и последствията от грипната инфекция. **Цел.** Да се установи нагласата на медицинския персонал от ВМА, МБАЛ – София за профилактичното предсезонно приложение на противогрипна ваксина. **Обект на изследването.** Проучването се проведе сред 124 лекари, медицински сестри и лаборанти от ВМА, МБАЛ – София. **Материали и методика.** Пряка анонимна анкета, проведена през януари 2015 г. Използвани са графични и статистически методи за представяне на

получените резултати. **Резултати.** При анализа на резултатите се видя, че 71,7% от анкетираните смятат, че попадат в рисковата категория персонал, за която е необходима имунопрофилактика. В ползата от имунизацията са убедени 45,1%. Отговорността за провеждане на имунопрофилактиката се разпределя почти по равно между работодателя, личния лекар и личната отговорност. По-убедени в употребата са работещите в терапевтичните клиники (23%) и във възрастовата група 50-60 г. (31,5%). Информация за видовете ваксини анкетираните най-често получават от колеги и специалисти в болницата (58%). Получените резултати показват, че има дефицит в убедеността на персонала от имунопрофилактика с противогрипна ваксина, което се отразява на нивото на заболеваемост от грип. Необходимостта от повече информираност личи и от факта, че терапевтичният персонал, който по-често се сблъсква с грипни болни, е по-убеден в необходимостта от предсезонна профилактика.

Ключови думи: профилактика, противогрипна ваксина, медицински персонал, здраве

Summary. Introduction: In the last decade, influenza vaccines have gained popularity both in Bulgaria and other countries. Every autumn-winter season the so-called colds (types of influenza) appear and data from the medical literature suggest a lower incidence and prevalence among vaccinated contingents. Not all people are convinced that the influenza vaccine enhances the immune protection against the influenza virus and the consequences of influenza infection. **Aim:** To analyze the attitudes of the medical staff at the MMA, MHAT – Sofia towards the prophylactic pre-seasonal administration of influenza vaccine. **Subjects of the study:** The survey was conducted among 124 physicians, nurses and laboratory assistants at the MMA, MHAT – Sofia. **Materials and methods:** Direct anonymous questionnaire performed in January 2015. Graphical and statistical methods for presentation of results were used. **Results:** The analysis of results showed that 71.7% of the respondents believe that they fall in the vaccination-requiring risk category. The benefits of vaccination are convincing for 45.1%. The responsibility for carrying out immunoprophylaxis is spread almost equally between the employer, the GPs and the individuals to be vaccinated. More confident in the use of influenza vaccination are those working at therapeutic clinics (23%) and in the age group of 50-60 years (31.5%). Information about the types of vaccines is most commonly received by colleagues and specialists in the hospital (58%). The results obtained show that there is a deficit in the conviction of the staff regarding the immunization with influenza vaccine, which affects the level of morbidity from influenza. The need for more awareness is evident from the fact that the therapeutic staff that most often faces influenza patients is convinced of the necessity of pre-seasonal prophylaxis.

Key words: prevention, influenza vaccine, medical staff, health

Въведение

Известно е, че грипните вируси са силно заразни и могат да доведат до сериозно респираторно заболяване. Тяхната сезонна циркулация е причина за непрекъснати антигенни промени и основание за ежегодна актуализация на състава на вирусите, влизащи в състава на противогрипните ваксини [5, 6].

Рискът при грипното заболяване е, че бързо може да доведе до усложнения и до вторични бактериални инфекции. Обикновено грипното заболяване настъпва внезапно с интоксикационен синдром, който засяга най-често дихателната система. Източник на инфекцията е болният човек. Предаването на инфекцията е по въздушно-капков път с много висок контактозен индекс.

Грипната инфекция се среща в целия свят. Годишната заболеваемост се оценява на 5-10% при възрастните и 20-30% при децата. Заболяването се наблюдава във всички възрастови групи, като усложнения се срещат най-често при високорисковите групи (много малки деца, хора в напреднала възраст, бременни, хронично болни или имунокомпрометирани пациенти). В световен мащаб годишните епидемии водят до 3-5 милиона случаи на сериозно заболяване и голям брой случаи с летален изход [7].

Въпреки сериозността на заболяването, ваксинацията като част от профилактиката на грипа е подложена на критики и недоверие. Пропуска се факта, че освен да предпази от заболяване, тя може и да ограничи разпространението му сред останалата популация.

През 2009 г. от Съвета на Европа е приета „Препоръка за имунизация срещу сезонния грип”. СЗО препоръчва обхвата на ваксинираните хора за периода 2014/2015 г. да достигне 75%. В тази препоръка се обръща особено внимание на необходимостта от ваксинация на здрави хора, които професионално имат контакти с много хора, поради по-големия риск от заразяване [3].

Персоналът, работещ в лечебните заведения и болен от грип, поради носителство на щамове с епидемиологично значение, може

да се превърне в източник на вътрешболнична инфекция за пациентите и за останалия персонал. Това изисква от ръководството на клиниката строго съблюдаване на правилата за превенция и контрол на ВБИ с цел снижаване на относителния дял на острите респираторни инфекции. Ако хората инвестират в профилактика и подобряване на личното здраве това ще снижи разходите за болнично лечение, ще подобри работоспособността им и подобри качеството на техния живот [1,2].

Цел

Да се установи нагласата на медицинския персонал от ВМА, МБАЛ – София за профилактичното предсезонно приложение на противогрипна ваксина.

Обект на изследването

Проучването се проведе сред 124 лекари, медицински сестри и лаборанти в хирургични, терапевтични клиники и лаборатории от ВМА, МБАЛ – София.

Материали и методика

Пряка анонимна анкета, проведена през януари 2015 г. Използвани са графични и статистически методи за представяне на получените резултати.

Резултати

Получените резултати от анкетираните лица според възраст и пол са представени на табл. 1. От резултатите се вижда, че жените преобладават в извадката, което може да се обясни с феминизма на професиите медицинска сестра и лаборант, и в частност лекарската професия. От всички анкетирани 57.3% са медицински сестри (жени) и под 1% са мъжете медицински сестри. Лаборантите жени са 16% и 3.2% са мъже. При лекарите преобладават мъжете (13%). Най-голям процент са жените и мъжете във възрастовата група 50-60 г. (31.4% и 6.4%, общо n = 47).

Според званието анкетираните се разпределят по следния начин – 16 мъже са военнослужещи и 5 са цивилни служители, 103 жени – цивилни служители.

Таблица 1. Разпределение по пол и възраст

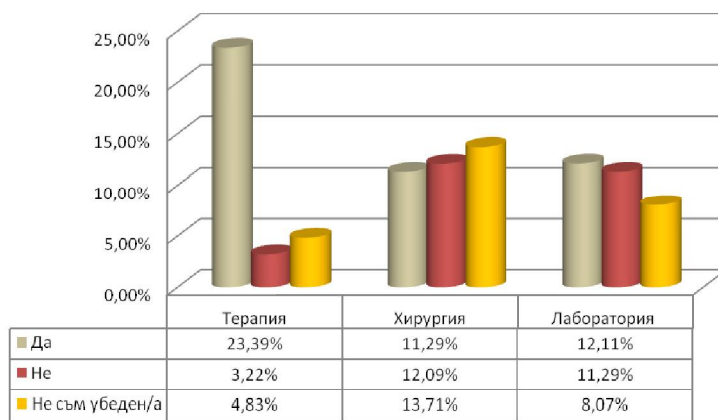
Възраст	Жени		Мъже		Общо	
	%	n	%	n	%	n
До 30 г.	5,65%	7	2,41%	3	8,06%	10
30 - 40 г.	18,55%	23	4,84%	6	23,39%	29
40 - 50 г.	20,98%	26	0,80%	1	21,78%	27
50 - 60 г.	31,45%	39	6,45%	8	37,90%	47
Над 60 г	7,25%	9	1,62%	2	8,87%	11
Общо	78,23%	103	13,71%	21	100%	124

От получените резултати е видно, че най-голям е относителния дял на анкетираните, работещи в хирургични клиници (n = 45) и почти по равно за терапевтичните клиници и лабораториите (n = 39 и n = 40).

Интерес представляват отговорите на въпроса „Смятате ли, че работейки в здравно заведение, ежегодно трябва да се имунизирате с противогрипна ваксина?“. Най-мотивирани за употребата на противогрипна ваксина са работещите в терапевтичните звена, тъй като при

тях най-често се лекуват усложненията на грипа и те са в продължителен контакт с пациентите в сравнение с останалите групи анкетираните. От резултатите впечатление правят значително по-високите проценти при втори и трети възможен отговор на анкетираните от хирурзите и лабораториите за употребата на ваксините (23.4%), спрямо значително по-ниският процент отговорили в терапите (3.2%) – фиг. 1.

Отговорите на въпроса дали попадат в рисковата категория персонал са показани на фиг. 2. От тях се вижда, че по-голямата част от анкетираните се определят в тази категория (71.7%), като резултатите се разпределят почти по равно за хирургичните и терапевтичните клиници и най-малко анкетираните са се самоопределили от лабораториите. Отговорите предполагат, че медицинските специалисти осъзнават потенциалната опасност от заразяване с грипни вируси поради естеството на собствената си професия.

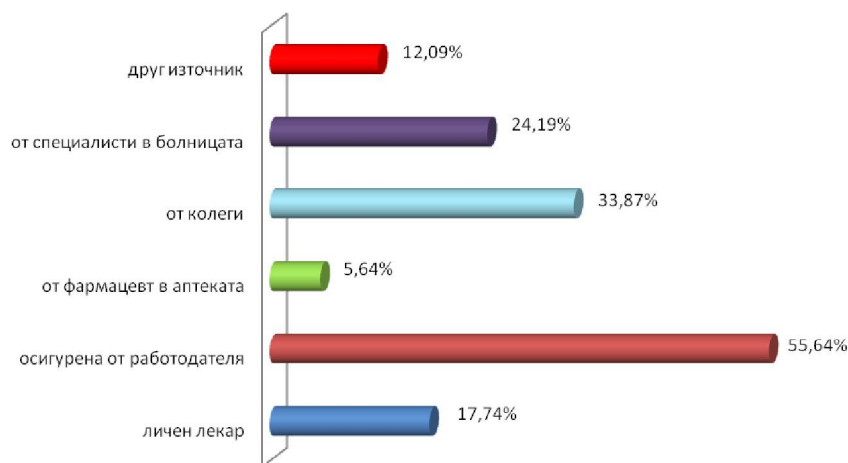
Фиг. 1. Разпределение на отговорите, според профил на местоработата

Фиг. 2. Разпределение на отговорите, според мнението на анкетираните за работа като рисковата категория персонал

Анкетираните бяха запитани чие е задължението за предсезонната противогрипна ваксинация. Получените резултати се разпределят по следния начин – 33.1% са отговорили, че според тях е работодателят, за 35.5% отговорността е лична и за 33% е задължение на личния лекар. Почти половината от анкетираните са убедени (45.1%, $n = 56$), че трябва да се имунизират ежегодно. Получените отговори показват, че 37.9% от тях се ваксинират, макар и не всяка година.

Причините, поради които анкетираните медицински специалисти си правят ваксинация са – за превенция (49%), по задължение (13%), работа с рискови пациенти (38%). Отговорите надхвърлят сто процента, тъй като анкетираните са посочили повече от един отговор. Отговорилите са предимно жени от различни профили и специалности.

Фиг. 3. Разпределение на отговорите, според източника на информация за вида ваксина

Получените отговори предполагат, че макар не всички да се ваксинират, като здравни специалисти те проявяват интерес за вида ваксини, които могат да прилагат. Източниците са най-различни, но прави впечатление, че въпросите се дискутират най-често с колеги от болницата и осигурените от работодателя – 76%.

Получените собствени резултати съвпадат с резултатите от подобни проучвания за прилагането или не на грипните ваксини [4].

От всички анкетираните 54.8% ($n = 68$) не се ваксинират поради: употреба на други лекарствени средства за имунопрофилактика (27%); колебание, че предлаганите ваксини са подходящи за всички щамове грипни вируси, които ежегодно се променят (17%); не е наложителна ваксинация (10%).

На въпроса „Когато не се ваксинирате случвало ли се е да се разболеете от грип?“ отговорите се разпределят по следния начин – 41% признават, че се разболяват, като преобладават жени и работещи в хирургични клиники; при 18,5% не се е случвало.

Интерес представляват отговорите на анкетираните за източника на информацията относно вида на ваксината, която ще използват – фиг. 3. Получените резултати надхвърлят сто процента, тъй като анкетираните са посочили повече от един отговор.

В заключение се потвърди, че има дефицит в увереността на персонала от имунопрофилактика с противогрипна ваксина, което се отразява на нивото на заболяемост от грип. Необходимостта от повече информираност личи и от факта, че терапевтичният персонал, който по-често се сблъсква с грипни болни, е по-убеден в необходимостта от предсезонна профилактика.

Използвана литература:

1. Артинова, Р., Р. Дойновска. Контрол на санитарно-хигиенното състояние в клиниките – задължение на старшата медицинска сестра, Национален форум на специалистите по здравни грижи, 26-27 септември 2008 г., Сборник резюмета, с.80-81.
2. Дойновска, Р. Отношение на медицинските сестри от ВМА, МБАЛ – София към годишните профилактични медицински прегледи като измерител на тяхното здраве, сп. Превантивна медицина, ISSN 1314-5681, IV, 2015, 1 (8), с.8-11.
3. Кожухарова, М. Ваксината против грип е ефективна, особено при възрастни хора, 2012, <http://www.blitz.bg/article/31671>.
4. Троянчева, Погрешни схващания и страхове относно грипа и грипните ваксини, Дирекция НЗБ, РЗИ – Пловдив, www.newpromo.net/sanofi/id-flu-statii/Plovdiv.pdf
5. <http://forummedicus.com/archives/all-publications/696/> 2/12/2015
6. <http://forummedicus.com/archives/all-publications/698/> 2/12/2015
7. spisaniemd.bg/1/11/2014

Адрес за кореспонденция:

Невенка Бонинска, ст. рентг. лаб.

Клиника по конвенционална рентгенова диагностика

Военномедицинска академия

ул. „Г. Софийски” № 3

1606 София

GSM: 0894446508

e-mail: nevenabo@abv.bg

НА ВНИМАНИЕТО НА ЧИТАТЕЛИТЕ НА СПИСАНИЕ „ЗДРАВНИ ГРИЖИ”

Абонаментната кампания за списание „Здравни грижи”
се извършва както следва:

ФИРМА „ДОБИ ПРЕС” ЕООД
От януари до 15 март 2016 г.
(За справка тел. 02/963 30 81)

„БЪЛГАРСКИ ПОЩИ” ЕАД
От януари до 15 март 2016 г.
(До 15 число на всеки месец)

Каталожният номер на списание „Здравни грижи” е 1332

Абонаментът на списанието носи кредитни точки.
Съхранявайте документа, удостоверяващ личен абонамент.

Трябва да ви напомним, че по решение на УС и НС на БАПЗГ,
ПУБЛИКУВАНЕТО НА НАУЧНИ И ОБЗОРНИ МАТЕРИАЛИ
в списание "ЗДРАВНИ ГРИЖИ" е БЕЗПЛАТНО ЗА АБОНАТИ НА СПИСАНИЕТО.

За членове на асоциацията, които не са абонати, цената за публикация е 18 лв.

За останалите автори, невлизаци в тези категории, цената за публикация е 30 лв.

Побързайте да се абонирате за списанието!